

# MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY - 14. TÝDEN (1.4.2019)



Kamil Holý

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

V roce 2019 získala Zelinářská unie finance z MZe na monitoring škůdců polní zeleniny. Monitoring bude prováděn týdně od dubna do října pracovníky VÚRV. Z časových a finančních důvodů bude monitoring omezen na oblast Polabí. Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji a umístěny na webové stránky VÚRV: [www.vurv.cz](http://www.vurv.cz) - záložka Pro praxi.

## Výskyt škůdců

S oteplováním bude doházet ke zvyšování aktivity škůdců žijící v půdě (drátovci, housenky osenic) a poškození výsevů a výsazů. Na ozimé cibuli mohou lokálně škodit třásněnky, ostatní škůdci zatím nezjištěni.

Oproti roku 2018 je letošní nástup jara pozvolněji, půda se ještě pořádně neprohřála a postupně vysychá. Aktivita škůdců je díky chladnu zpomalena a kromě drátovců a třásněnek žádní další škůdci nebyli zjištěni ani na nezakrytých rostlinách textilií. Předpovídané pěkné počasí by škůdcům mělo vyhovovat, postupně by se měli začít objevovat, ale nakrytí textilií proti chladu by mělo být dostatečnou prevencí před „nadzemními“ škůdci.

## Drátovci

- drátovci, neboli larvy kovaříků, postupně migrují z hlubších vrstev půdy k povrchu, s postupným oteplováním se bude škodlivost zvyšovat (na těžších, studených půdách ještě relativně dost larev v hlubších vrstvách).

Monitoring - půdní výkopky (do hloubky 50 cm), návny, prozkoumání půdy v těsné blízkosti rostlin/kořenů.

Určování - v půdě celá řada podobných larev brouků, ale zbarvení a tvar těla spolu s tvarem posledního zadečkového článku umožní spolehlivé určení. Dva morfotypy škodlivých druhů: 1) poslední zadečkový

článek špičatý (rod *Agriotes*), 2) poslední zadečkový článek rozdvojen (ostatní druhy).

V jarním období škodí nejčastěji larvy kovaříka začoudlého (*Agriotes ustulatus*), které jsou v této době největší a nejžravější (kuklení v květnu-červnu), délka těla do 20 mm. Ostatní druhy rodu *Agriotes* se kuklí na podzim a v jarním období mladé larvy tolik neškodí. Škodlivost larev s rozdvojeným zadečkovým článkem je většinou nevýznamný - na polích jsou méně hojné.

Ochrana - nedostatek registrovaných účinných přípravků, nutno hubit v celém osevním sledu. Problematické plodiny dávat pouze na pozemky, kde je nízký výskyt drátovců v půdě. Zákaz mořidel

s neonicotinoidy negativně ovlivní vzcházení rostlin. Sadba je ohrožena nejvíce krátce po vysázení, kdy ještě rostliny nemají vytvořen dostatečně mohutný kořenový systém - možno mořit Spintorem (u brukvovité zeleniny funguje současně na květilku zelnu).

Dospělce některých druhů je možné monitorovat pomocí feromonových lapáků, které se v této době dávají na pozemky. Lapáky slouží k zjištění rizikových druhů a odhadu potencionálního napadení v následujících letech.

### Housenky osenic

Komplex druhů - housenky jsou po přezimování hladové, polyfágní, dokáží zničit vysázenou sadbu nebo vzcházející výsevy. Výskyt lokální, po letošní zimě s mrazy se neočekávají kalamitní výskyty.

Monitoring - půdní výkopky, okousané/překousané/uhynulé rostliny

krátce po výsadbě - v blízkosti rostlin v půdě ukryté housenky (světloplaché).

Ochrana - nejvyšší účinnost postřiku navečer a v noci, kdy jsou housenky aktivní a vylézají na povrch.

### Třásněnky

Lokálně hojné na ozimé cibuli, škodlivé výskyty nezjištěny.

Monitoring - prohlédnout paždí listů, preferují odrůdy s nahloučenými listy.

Ochrana - pokud se porosty včas sklídí, nebude třeba provádět ochranu

### Molice vlašovičnicková

Na řepkách první snůšky vajíček, pokud bude na jaře suché a teplé počasí, je předpoklad vysokého výskytu/škodlivosti.



*Vzorek drátovců z půdního výkopku - vpravo nahoře tlustší larva kovaříka černého, ostatní hubenější kovařík začoudlý*





*Detail konce zadečku - vlevo kuželovitý (rod Agriotes) vpravo rozdvojený a svrchu zploštělý (kovařík černý a další druhy)*



*Feromonové lapáky na kovaříky je možné umístit na okraji pole*



*Třásněnky v paždí listů*





*Škůdci se zatím nevyskytují ani na nezakrytých rostlinách*



*První snůšky molice vlašovičnickové na řepce*



*Vzácně se vyskytují první sluníčka hledající potravu - především mšice*